

Lukácsy Lajos

1876. május 1-jén született Gartán Lukácsy Lajos szobrászművész. Lukácsi (a család i-vel írta nevét) Lajos kapuvári bognármester és Somogyi Anna gyermeke az elemi népiskolában, majd a kismartoni M. Kir. Állami Polgári Fiúiskolában tanult. Itt sajátította el a német nyelvet, és „szabadkézi rajz”-ból végig jeles osztályzatot kapott.

Tehetségét Budapesten fejlesztette tovább, az Iparművészeti Főiskolán Keleti Gusztáv és Mátrai Lajos növendékeként érte el első sikereit, a "díszítő szobrászati osztályban". Az Országos Mintarajz Iskolában és a Rajztanárképzőn, majd Stróbl Alajos mesteriskolájában folytatta tanulmányait. Stróbl Alajos mellett, akinek egyik kedvenc tanítványa volt, Fadrusz János alakította művészi látásmódját, stílusát. Budapesten kezdte el önálló szobrászművészi pályáját, műtermet kapott a kormánytól Várkert-bazárban. Első sikerét Éva című szobrával aratta, amelyet a Nemzeti Szalonban állítottak ki. 1897-ben, a keszthelyi Georgikon alapításának 100. évfordulóján felállították Festetics György gróf életművét ábrázoló szoborkompozícióját. Ez hozta meg számára az országos elismerést, sorra kapta a megbízásokat, köztéri szobrokat, emléktáblákat készített. Sopron város és a vármegye Felsőbüki Nagy Pál márvány mellszobrának megmintázásával bízta meg. 1906-ban készítette el a Petőfi emléktáblát. A relief Sopronban annak a kaszárnyának a falára került, ahol Petőfi is katona volt (ma Petőfi Iskola). Megalkotta Mohl Antal síremlékén levő szobrot (Kapuvár), Szűz Mária szobrát Csornán. Külföldi utazásokat tett, Olaszország, Ausztria, Németország jelentős szobraival ismerkedett meg.

1905-ben Budapesten feleségül vette Gratz Margitot, 3 leánygyermekük született.

1913-ban kinevezték a budapesti Ötvös-szakirányú Iparostanonciskola rajztanárává. Így a család megélhetése az állandó jövedelem révén biztosított lett. Tovább dolgozhatott műtermében, Istók Jánossal. Több síremlék, plakett készült, kiadványt is megjelentettek „A temető művészete” címmel, amelyben síremlék-vázlataikat mutatták be. Lukácsy Lajos életművének jelentős részét alkotják a síremlékek. Budapest temetőiben, Temesváron, Kismartonban, a kapuvári és gartai temetőben található egyszerű, klasszicizáló szobrai, reliefjei.

Az I. világháborúban Lukácsy Lajost katonai szolgálatra alkalmatlannak nyilvánították, ezért 1916-ban hadiszobrászként került a keleti frontra. Szorgalmasan mintázta a főtiszteket, másfélszeres embernagyságú szobrokat, mellszobrokat, reliefeket, plaketteket készített. Többek között Andrásyt, Edelsheim grófot, Bohm-Ermollit hadseregparancsnokot mintázta meg. Alkotásait hadikiállításokon mutatta be, amelyek pénzkereseti lehetőséget is jelentettek számára. 1918. nyarán tért vissza Budapestre és folytatta munkáját.

1918. december 2-án a soproni Frankenburg Irodalmi Kör Lukácsy-t megbízta Gyóni Géza emléktáblájának elkészítésével. A reliefet bronzba öntötte, melynek körirata: „Ebben a házban lakott 1910–1911-ben a költő és újságíró Gyóni Géza 1884–1917.”

Lukácsy művészi életútjának harmadik szakaszában kevés megrendelést kapott, szinte csak világháborús emlékművek készítésére kérték fel. Több szoborpályázaton is részt vett, három világháborús emlékművét ismerjük, melyek Újpesten, Mezőkeresztesen, Szil községben állnak. A család az év nagyobb részét Pesten, a nyári szünidőt évről-évre Kapuváron töltötte.

Lukácsy gartai szülőházában hunyt el váratlanul 1927. június 24-én, 51 esztendőskorában. Lukácsy Lajos művészi pályáját az I. világháború megtörte, életműve jól példázza a századelő művészi törekvéseit. Szülőházát emléktáblával jelölték meg, családjához, munkásságához kapcsolódó dokumentumait, műveiről készült fényképeket, néhány kispasztikáját a Kapuvári Rábaközi Múzeum őrizi.

Irodalom:

Neves rábaköziek. Szerkesztette Pájer Imre. Csorna–Kapuvár, 1989, p. 32.

Varga József: A hadiszobrász Lukácsy Lajos Kapuvár: Kapuvár Város Önkormányzata, [2018]

Faragó Sándor: Lukácsy Lajos élete és művészi munkássága (1876-1927). In.: Soproni Szemle, 1982. 36.1. p.73-90.: ill.

Internet:

Híres kapuváriak: Lukácsy Lajos (1876-1927) http://www.kapugar.hu/varos/hires/?catalog3_id=36&Mzoom=catalog32612